

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА:

МАЛИ ЈЕЗИКОТВОРЦИ

ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

(Извод из Правилника и Пропозиција такмичења)

Циљ такмичења

Такмичење има за циљ:

- да афирмише најквалитетније резултате у настави српског језика и језичке културе;
- да подстакне ученике на стицање трајнијих лингвистичких знања о матерњем језику, да теоријска знања о језичким појавама и правописној норми успешно примењују;
- да допринесе да ученици боље и потпуније усвоје књижевнोजезичку норму, да побољшају своје изражајне способности и да се комплетно служе књижевним језиком;
- стицањем целовите слике о матерњем језику, квалитативно вишим приступом у проучавању језичке организације и законитости језика, такмичење треба код ученика да развије сазнање о значају књижевног језика и језичке културе.

Не постоје мали и велики језици. Само мали и велики језикотворци.

Поштовани домаћини, драги наставници, уважена децо. Двадесет први пут смо се окупили у Тршићу да се сви заједно радујемо најважнијем такмичењу у образовном систему Србије, надметању у познавању сопственог језика и сопствене културе.

Чули смо званичне пропозиције и прокламовани циљ. Такмичење има за циљ и да развије креативно мишљење код ученика, и мишљење уопште; да негује здрав такмичарски дух, и дух уопште; да подстакне равноправност знања, и знање о равноправности; да поучи поштовању традиције и традицији поштовања међу људима.

Сви то знамо: преко разумевања језичких правила нећемо бити правилнији људи; али ћемо бити креативнији и елоквентнији. Лакше ћемо разумети стране језике ако боље научимо свој језик.

Некада се веровало да реч има чудесну моћ чарања, ако се са њом довољно ородимо. Нажалост, све мање смо родбина са речима. А речи су важне. Језик је важан. Језик нас одређује према другима и према себи. Развијање љубави код ученика према матерњем језику предуслов је за развијање љубави према своме народу; а те љубави, и тог поштовања, као да нам никада више није недостајало.

Код језика не постоји лакше и брже, али постоји сигурније и трајније. Сигурније и трајније ћемо допрети до смисла ако познајемо језик на коме се смислотвори. Ако умемо да говоримо, умемо и да маштамо. А то није мала добит у данашњем свету.

Језик је највећа демократија. У њему је све дозвољено само ако се поштују правила. Ако истински разумемо практичну демократичност језика, у коме опстаје увек оно што је функционално и корисно, научићемо шта је вредно и лепо. И по чему се то разликује од лошег и ружног. Учимо се матерњем језику и разумећемо језик демократије.

Има много граматика и још више граматичара. Али је српски језик један, ма колико неки хтели да га буде више, па га деле као да је торта. Дошли смо да се надмећемо у познавању тог језика, не само да бисмо показали колико смо вредни, лепи и паметни, већ и да бисмо том напаћеном страдалнику српском језику, нашем језику, овом бригом и старањем одали поштовање које он несумњиво заслужује.

Није било лако доћи у Тршић, ни вама децо, ни вашим професорима, ни вашим родитељима, а богома ни нама, организаторима. Требало је испратити све нивое такмичења, и у организационом смислу. Такмичења, у коме учествују неколико десетина хиљада ученика. И тако то траје неколико десетина година. Ове године, због неажурности појединих школских управа, претила је опасност да нека деца која су заслужила пласман, не дођу у Тршић. И то се више не сме поновити.

Криза је велика, знамо. Средстава је све мање, услови све неповољнији. Ипак, такмичење опстаје. Двадесет први пут у Србији, двадесети пут у Тршићу. Јер су једне године речи поклекле под бомбама, па такмичење није довршено. Али је следеће године ипак поново организовано.

Захвални смо Министарству просвете и науке, под чијим се покровитељством такмичење одржава. Захвални смо Министарству културе, информације и технике због помоћи у књигама којима ћемо наградити најуспешније такмичаре. Захвални смо нашим пријатељима из Вукове задужбине, и Завода за уџбенике, који су и овога пута са нама у настојању да препознамо и наградимо труд и креацију. Захвални смо љубазним домаћинима из Вукове спомен школе, пре свих музикалном директору Пери Трифковићу, који добро зна шта је музика речи, а шта слово музике, и његовим сарадницима. Од свег срца захваљујемо директорки Културног центра Лознице, драгој Дајани Ђедовић. Свим члановима комисија са Филолошког факултета у Београду, из Друштва за српски језик, али и из целе Србије, велико хвала. Захвални смо, међутим, пре свега, вама децо, јер ви дајете смисао овом такмичењу, ви сте његова мера и домашај.

Желим вам да се и ове године фер и поштено надмећете, али да не заборавите, и то није фраза, да сте самим доласком у Тршић, сви ви освојили најбоље место, оно у нашим срцима. Да нам, драга децо, буде успешно 21. републичко такмичење из српског језика и језичке културе у Тршићу. И запамтимо:

Не постоје мали и велики језици. Само мали и велики језикотворци.

Председник Друштва за српски језик и књижевност Србије

Проф. др Бошко Сувајцић

(ГОВОР НА ОТВАРАЊУ 21. РЕПУБЛИЧКОГ ТАКМИЧЕЊА УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ТРШИЋ, 21-22.05.2011)